

ФЕДОСЄЄВА О.В.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра гістології, цитології та
ембріології, Запорізький державний
медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

ЄВТУШЕНКО В.М.,

доктор медичних наук, професор,
в.о. завідувача кафедри гістології,
цитології та ембріології, Запорізький
державний медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

ФУКЛЕВА Л.А.,

кандидат фармацевтичних наук,
старший викладач, кафедра
організації управління і економіки
фармації та фармацевтичної
технології, Запорізький державний
медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

ЗІДРАШКО Г.А.,

кандидат медичних наук, доцент,
кафедра гістології, цитології та
ембріології,
Запорізький державний медичний
університет,
м. Запоріжжя, Україна

ГРОМОКОВСЬКА Т.С.,

кандидат медичних наук, асистент
кафедри гістології, цитології та
ембріології, Запорізький державний
медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ ЗДМУ

FEDOSEEVA O.V., YEVTUSHENKO V.M., FUKLEVA L.A., ZIDRASHKO G.A., GROMOKOVSKA T.S. **Introduction of European standards of higher education in Ukraine: principles of academic integrity in the educational and scientific space ZSMU.** *The profound transformations of the national higher education system are the result of a combination of various factors. The process of creating a knowledge society puts the field of higher education at the center not only of the development of basic and applied science, the formation of future social and professional elites, it makes it generally responsible for the interpretation, dissemination and use of new knowledge. The ethics of higher education, the values that underlie its scientific and educational activities, the principles and rules of relationships in each institution, in teaching staff, in relationships with students are the basis of the academic corporation's ability to effectively self-regulate and meet society's demand. Thus, conscious moral choice, concern for reputation become one of the main mechanisms of internal self-regulation of the professional community, determine its ethical priorities, balance of power and logic of professional communications. Academic integrity, as a certain social ideal, must counteract the excessive commercialization of universities, their intensive bureaucratization, which destroys not only the ability to fulfill their social mission, but also the logic of their existence. Violation of the principles of academic interaction, undermining of corporate solidarity and trust, reduction of professional involvement, low interest in the active work of the academic community - all this is a consequence of the limited autonomy of the academic space. The activities of the academic community can be effective only if it is based on a certain set of values that unite very different people into one team and give meaning to their joint activities. Academic honesty in this situation significantly affects the formation of common approaches to the organization of work, the definition of job competencies and trust, decision-making procedures, perception and resolution of conflicts, and so on. The article presents the basic principles and experience of implementing academic integrity in the educational and scientific space of Zaporizhia State Medical University in the framework of the implementation of European standards of higher education institutions in Ukraine.*

Keywords: *academic integrity, students, teaching staff, university.*

ФЕДОСЕЄВА О.В., ЄВТУШЕНКО В.М., ФУКЛЕВА Л.А., ЗІДРАШКО Г.А., ГРОМОКОВСЬКА Т.С. **Запровадження**

європейських стандартів вищої освіти в Україні: принципи академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі ЗДМУ. Глибокі трансформації національної системи вищої освіти є результатом дії сукупності різноманітних чинників. Процес створення суспільства знань ставить сферу вищої освіти в центр не лише розвитку фундаментальної та прикладної науки, формування майбутніх соціальних та професійних еліт, він робить її в цілому відповідальною за інтерпретацію, розповсюдження та використання нового знання. Етика вищої школи, цінності, що лежать в основі її наукової та освітньої діяльності, принципи та правила взаємовідносин в кожному навчальному закладі, у викладацьких колективах, у взаємостосунках зі студентами є основою здатності академічної корпорації до дієвої саморегуляції та спроможності задовольнити запит суспільства. Таким чином усвідомлений моральний вибір, турбота про репутацію стають одним з основних механізмів внутрішньої саморегуляції професійної спільноти, визначають її етичні пріоритети, розстановку сил та логіку професійних комунікацій. Академічна доброчесність, як певний суспільний ідеал, має протидіяти надмірній комерціалізації університетів, їх інтенсивній бюрократизації, які руйнують не лише спроможність виконати свою соціальну місію, але й логіку їх існування. Порушення принципів академічної взаємодії, підрич корпоративної солідарності і довіри, скорочення професійного залучення, низька зацікавленість в активній діяльності академічної спільноти — все це стає наслідком обмеженості автономності академічного простору. Діяльність академічного співтовариства може бути ефективною тільки в тому випадку, якщо вона спирається на певний комплекс цінностей, які об'єднують дуже різних осіб в одну команду і надають сенсу їхній спільній діяльності. Академічна чесність в цій ситуації суттєво впливає на формування спільних підходів до організації праці, визначення посадових компетенцій та довіри, процедур прийняття рішень, сприйняття та розв'язання конфліктів тощо. В статті наведені принципові засади та досвід впровадження академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі Запорізького державного медичного університету в рамках реалізації європейських стандартів закладів вищої освіти в Україні.

Ключові слова: академічна доброчесність, здобувачі освіти, професорсько-викладацький склад, університет.

ФЕДОСЕЕВА О.В., ЕВТУШЕНКО В.М., ФУКЛЕВА Л.А., ЗИДРАШКО Г.А., ГРОМОКОВСКАЯ Т.С. **Введение европейских стандартов высшего образования в Украине: принципы академической добротности в образовательно-научном пространстве ЗГМУ.** Глубокие трансформации национальной системы высшего образования являются результатом действия совокупности разнообразных факторов. Процесс создания общества знаний ставит сферу высшего образования в центр не только развития фундаментальной и прикладной науки, формирования будущих социальных и профессиональных элит, он делает ее в целом ответственной за интерпретацию, распространение и использование нового знания. Этика высшей школы, ценности, лежащие в основе ее научной и образовательной деятельности, принципы и правила взаимоотношений в каждом учебном заведении, в преподавательских коллективах, в отношениях со студентами являются основой способности академической корпорации к действенной саморегуляции и способности удовлетворить запрос общества. Таким образом, осознанный моральный выбор, забота о репутации становятся одним из основных механизмов внутренней саморегуляции профессионального сообщества, определяют его этические приоритеты, расстановку сил и логику профессиональных коммуникаций. Академическая добротность, как определенный общественный идеал должна противодействовать чрезмерной коммерциализации университетов, их интенсивной бюрократизации, которые разрушают не только способность выполнить свою социальную миссию, но и логику их существования. Нарушение принципов академического взаимодействия, подрыв корпоративной солидарности и доверия, сокращение профессионального привлечения, низкая заинтересованность в активной деятельности академического сообщества — это становится следствием ограниченности автономности академического пространства. Деятельность академического сообщества может быть эффективной только в том случае, если оно опирается на определенный комплекс ценностей, которые объединят очень разных лиц в одну команду и придают смысл их совместной деятельности. Академическая честность в этой ситуации оказывает существенное влияние на формирование общих подходов к организации труда, определение должност-

ных компетенций и доверия, процедур принятия решений, восприятия и разрешения конфликтов и т.д. В статье приведены основные принципы и опыт внедрения академической добротности в образовательно-научном пространстве Запорожского государственного медицинского университета в рамках реализации европейских стандартов высшего образования в Украине.

Ключевые слова: академическая добродетель, соискатели образования, профессорско-преподавательский состав, университет.

Актуальним питанням сьогодення у період реформування освітньо-наукового процесу у вищих навчальних закладах є питання академічної добротності. Глибокі трансформації національної системи вищої освіти є результатом дії сукупності різноманітних чинників. Процес створення суспільства знань ставить сферу вищої освіти в центр не лише розвитку фундаментальної та прикладної науки, формування майбутніх соціальних та професійних еліт, він робить її в цілому відповідальною за інтерпретацію, розповсюдження та використання нового знання. Як зазначено у чинному законодавстві, академічна добротність (АД) — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1, 2, 3]. Етика вищої школи, цінності, що лежать в основі її наукової та освітньої діяльності, принципи та правила взаємовідносин в кожному навчальному закладі, у викладацьких колективах, у взаємостосунках зі студентами є основою здатності академічної корпорації до дієвої саморегуляції та спроможності задовольнити запит суспільства [4, 5, 6]. Таким чином усвідомлений моральний вибір, турбота про репутацію стають одним з основних механізмів внутрішньої саморегуляції професійної спільноти, визначають її етичні пріоритети, розстановку сил та логіку професійних комунікацій. Академічна добротність, як певний суспільний ідеал, має протидіяти надмірній комерціалізації університетів, їх інтенсивній бюрократизації, які руйнують не лише спроможність виконати свою соціальну місію, але й логіку їх існування. Порушення принципів академічної взаємодії, підрив корпоративної солідарності і довіри, скорочення професійного залучення, низька зацікавленість в активній діяльності академічної спільноти — все це стає наслідком обмеженості автономності академічного простору. Основним у досягненні цього поняття у сучасному розумінні є поєднання таких принципів, як чес-

ність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність [7, 8]. Тобто, питання академічної доброчесності стосуються абсолютно всіх учасників освітнього і наукового процесів, як студентів, аспірантів, так професорсько-викладацького складу університетів. З одного боку, здобувачі освіти мають чітко усвідомлювати основні морально-етичні принципи навчання у вищому навчальному закладі та безпосередньо керуватися ними, з іншого боку – викладачі мають не тільки донести ці принципи до студента або аспіранта, а й «виховати» фахівця в умовах академічної чесності, поваги, відповідальності, довіри та мужності, і перш за все самому повністю відповідати цим якостям [9, 10, 11]. Тільки за умови змін у свідомості учасників освітнього процесу можливо досягти високого кваліфікаційного рівня фахівців медичної та фармацевтичної галузі в Україні.

Діяльність академічного співтовариства може бути ефективною тільки в тому випадку, якщо вона спирається на певний комплекс цінностей, які об'єднують дуже різних осіб в одну команду і надають сенсу їхній спільній діяльності [12, 13]. Академічна чесність в цій ситуації суттєво впливає на формування спільних підходів до організації праці, визначення посадових компетенцій та довіри, процедур прийняття рішень, сприйняття та розв'язання конфліктів тощо [14].

Керуючись ланкою законодавчих документів, зокрема Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та Листом МОН України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти» № 1/9-565 від 24.10.2017 р. у Запорізькому державному медичному університеті запроваджено ряд заходів для досягнення високого рівня академічної доброчесності у спільноті університету:

- розроблено, видано та оприлюднено на офіційному сайті ЗДМУ низку Положень по ЗДМУ (Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗДМУ, Положення про моніторинг якості вищої освіти у ЗДМУ, Положення про сектор моніторингу якості освіти, Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників у ЗДМУ);
- створено потужну матеріально-технічну базу в освітньому та науковому напрямку;
- планування науково-дослідних робіт та дисертацій проводиться прилюдно на розширених засіданнях науково-планової комісії та комісії з біоетики, із подальшим затвердженням їх Вченою радою ЗДМУ;
- проводиться щорічне звітування дослідників з подальшою їх атестацією;
- всі кількісні розрахунки з наукових досліджень виконуються в заку-

- плений університетом ліцензованої програми «STATISTICA® for Windows», а для опанування роботи з цією програмою запроваджений спеціальний лекційно-практичний модуль для аспірантів;
- у ЗДМУ запроваджена ліцензована міжнародна антиплагіатна система STRIKEPLAGIARISM.COM, в якій перевіряються всі завершені дисертаційні роботи, монографії, навчально-методичні видання, а також наукові статті, які поступають для публікації в журналах, що видаються університетом;
 - створена та працює постійно діюча комісія з дотримання принципів академічної доброчесності та попередження плагіату;
 - розроблена та запроваджена декларація для дослідників, які подають наукову публікацію у будь-яке видання світу про те, що його робота не містить плагіату, і що автор готовий прийняти відповідне покарання у разі його виявлення, яку вони подають до наукового відділу університету;
 - у всіх журналах університету запроваджений принцип подвійного сліпого рецензування (два наукових журнали ЗДМУ «Запорозький медичинський журнал» і «Патологія» включені до Web of Science);
 - періодично проводяться відкриті зустрічі ректора зі студентами для обговорення «гострих» питань в освітньому процесі, постійно працює «гаряча лінія»;
 - постійно зі студентами професорсько-викладацьким складом університету проводяться бесіди морально-етичного спрямування під час кураторства, лекцій та практичних занять за для виховання не тільки гідних фахівців своєї професії, а й формування свідомості доброчесності у членів суспільства в цілому.

Таким чином, впроваджені заходи подвійного спрямування з дотримання академічної доброчесності в ЗДМУ дають змогу формування високоякісних конкуруючих фахівців в галузі медицини і фармації і науково-педагогічних кадрів університету і створення «здорових» умов для навчання та праці в освітньо-науковому просторі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту». ВВР, 2017, № 38-39, ст.380
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
3. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Тарас Добко // Університетська автономія. – Київ : Дух і Літера, 2008. – С. 93-102.

4. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторинг. дослідж.: аналіт.звіт. – К. : Таксон, 2014, С. 57.
5. Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права / В.В. Ромакін // Наукові праці. Педагогіка. – 2006. – Т. 46. – Вип. 33. – С. 174-179.
6. The Fundamental Values of Academic Integrity. – The Center for Academic Integrity, October, 1999. – 12 p. 10. The Fundamental Values of Academic Integrity; [2-nd edition]; [ed. by T.Fishman]. – Clemson University, 2004. - 34 p.
7. McCabe D. Cheating in Academic Institutions: A Decade of Research / McCabe D., Trevino L., Butterfield K.// Ethics and Behavior. - #11 (3). – 2001. – PP. 219-132.
8. Blum S.D. My Word!: Plagiarism and College Culture. – Cornell University Press, 2009. – 240 p.
9. Fahl Christian. Eidesstattliche Versicherung des Promovenden zur Bekämpfungdes des Plagiatsunwesens?/ Zeitschrift fur Rechtspolitik. – 2012. – №. 1. – P.7-11.
10. Roig M. Plagiarism and self-plagiarism: What every author should know // Biochemia Medica. – 2010. – №20(3). – P. 295-300.
11. Sarita, Rajni Dahiya. Academic cheating among students: pressure of parents and teachers // International Journal of Applied Research. – 2015. – №1(10). – P. 793-797.
12. Martin, B.R. Whither research integrity? Plagiarism, selfplagiarism and coercive citation in an age of research assessment. Research Policy, 42, 5, 1005-1014, 2013.
13. Williams K., Nathanson C., & Paulhus D. Identify in gand profiling scholastic cheaters: Their personality, cognitive ability, and motivation // Journal of Experimental Psychology: Applied. – 2010. – №16(3). – P. 293-307
14. Аніщенко М. А. Правові проблеми запобігання корупції в державних і комунальних закладах охорони здоров'яМ. А. Аніщенко Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2018. – Т. 11, No3(28)

Transliteration of References:

1. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». VVR, 2017, № 38-39, st.380
2. Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu / Mizhnarod. blahod. Fond “Mizhnarod. fond. doslidzh. osvıt. polityky”; za zah. red. T.V.Finikova, A.Ie.Artyukhova – K.; Takson, 2016. – 234 s.
3. Dobko T. Akademichna kultura yak neobkhdna peredumova efektyvnoho upravlinnia suchasnym universytetom v umovakh avtonomii / Taras Dobko // Universytetska avtonomiia. – Kyiv : Dukh i Litera, 2008. – S. 93-102.
4. Monitorynh intehtratsii ukrainskoi systemy vyshchoi osvity v Yevropeyskyi

- prostir vyshchoi osvity ta naukovoho doslidzhennia: monitorynh. doslidzh.: analit.zvit. – K. : Takson, 2014, S. 57.
5. Romakin V.V. Akademichna etyka yak peredumova verkhovenstva prava / V.V. Romakin // Naukovi pratsi. Pedahohika. – 2006. – T. 46. – Vyp. 33. – S. 174-179.
 6. The Fundamental Values of Academic Integrity. – The Center for Academic Integrity, October, 1999. – 12 p. 10. The Fundamental Values of Academic Integrity; [2-nd edition]; [ed. by T.Fishman]. – Clemson University, 2004. - 34 p.
 7. McCabe D. Cheating in Academic Institutions: A Decade of Research / McCabe D., Trevino L., Butterfield K.// Ethics and Behavior. - #11 (3). – 2001. – PP. 219-132.
 8. Blum S.D. My Word!: Plagiarism and College Culture. – Cornell University Press, 2009. – 240 p.
 9. Fahl Christian. Eidesstattliche Versicherung des Promovenden zur Bekämpfungdes des Plagiatsunwesens?/ Zeitschrift fur Rechtspolitik. – 2012. – №. 1. – P.7-11.
 10. Roig M. Plagiarism and self-plagiarism: What every author should know // Biochemia Medica. – 2010. – №20(3). – P. 295-300.
 11. Sarita, Rajni Dahiya. Academic cheating among students: pressure of parents and teachers // International Journal of Applied Research. – 2015. – №1(10). – P. 793-797.
 12. Martin, B.R. Whither research integrity? Plagiarism, selfplagiarism and coercive citation in an age of research assessment. Research Policy, 42, 5, 1005-1014, 2013.
 13. Williams K., Nathanson C., & Paulhus D. Identify in gand profiling scholastic cheaters: Their personality, cognitive ability, and motivation // Journal of Experimental Psychology: Applied. – 2010. – №16(3). – P. 293-307
 14. Anishchenko M. A. Pravovi problemy zapobihannia koruptsii v derzhavnykh i komunalnykh zakladakh okhorony zdoroviaM. A. Anishchenko Aktualni pytannia farmatsevychnoi i medychnoi nauky ta praktyky. – 2018. – T. 11, No3(28)

FEDOSEEVA O.V.

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Histology, Cytology and Embryology, Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-2247-1965
E-mail: fedoseeva.ov.1@gmail.com

YEVTUSHENKO V.M.

doctor of medical sciences, professor, acting Head of the Department of Histology, Cytology and Embryology, Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

E-mail: evtushenkovm13@gmail.com

FUKLEVA L.A.

Candidate of Pharmaceutical Sciences, Senior Lecturer, Department of Organization Management and Economics of Pharmacy and Pharmaceutical Technology, Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-2930-0619

E-mail: fukleva@ukr.net

ZIDRASHKO G.A.

Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Histology, Cytology and Embryology, Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

E-mail: zidrashko.galina@gmail.com

GROMOKOVSKA T.S.

Candidate of Medical Sciences, Assistant of the Department of Histology, Cytology and Embryology, Zaporizhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

**INTRODUCTION OF EUROPEAN STANDARDS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE:
PRINCIPLES OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC
SPACE OF THE ZSMU**

<https://doi.org/10.38014/osvita.2022.89.06>